

DUMINICA A 4-A DUPĂ PAȘTI

A slăbănogului de la Vitezda

APOSTOL. FAPTELE APOSTOLILOR 9, 32-42

În zilele acelea, Petru, trecând pe la toți, a coborât și la sfinții care locuiau în Lida. Și acolo a găsit pe un om, anume Enea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralytic. Și Petru i-a zis: Enea, te vindecă Iisus Hristos. Ridică-te și strânge-ți patul! Și îndată s-a ridicat. Și l-au văzut toți cei ce locuiau în Lida și în Saron, care s-au și întors la Domnul. Iar în Iope era o ucenică, cu numele Tavita, care, tâlcuindu-se, se zice Căprioară. Aceasta era plină de fapte bune și de milosteniile pe care le făcea. Și în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit și a murit. Și, scaldând-o, au pus-o în camera de sus. Și, fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru

este în Lida, au trimis pe doi bărbați la el, rugându-l: Nu pregeta să vii până la noi. Și Petru, sculându-se, a venit cu ei. Când a sosit, l-au dus în camera de sus și l-au înconjurat toate văduvele, plângând și arătând cămășile și hainele câte le făcea Căprioara, pe când era cu ele. Și Petru, scoțând afară pe toți, a îngenunchat și s-a rugat și, întorcându-se către trup, a zis: Tavita, scoală-te! Iar ea și-a deschis ochii și, văzând pe Petru, a șezut. Și, dându-i mâna, Petru a ridicat-o și, chemând pe sfinți și pe văduve, le-a dat-o vie. Și s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope și mulți au crezut în Domnul.

EVANGHELIE. IOAN 5, 1-15

În vremea aceea era o sărbătoare a iudeilor și Iisus S-a suit la Ierusalim. Iar în Ierusalim, lângă Poarta Oilor, era o scaldătoare, care se numea pe evreiește Vitezda, având cinci pridvoare. În acestea zăcea mulțime de bolnavi: orbi, șchiopi, uscați, așteptând mișcarea apei. Căci un înger al Domnului se cobora din când în când în scaldătoare și tulbura apa, și cine intra întâi după tulburarea apei, se făcea sănătos de orice boală era cuprins. Și era acolo un om care era bolnav de treizeci și opt de ani. Iisus, văzându-l pe acesta zăcând și, știind că este așa încă de multă vreme, i-a zis: Voiești să te faci sănătos? Bolnavul I-a răspuns: Doamne, nu am om ca să mă arunce în scaldătoare, când se tulbură apa; că, până când vin eu, altul se coboară înaintea

mea. Iisus i-a zis: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Și îndată omul s-a făcut sănătos, și-a luat patul și umbla. Dar în ziua aceea era sâmbătă. Deci ziceau iudeii către cel vindecat: Este zi de sâmbătă și nu este îngăduit să-ți iei patul. El le-a răspuns: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a zis: Ia-ți patul tău și umblă. Ei l-au întrebat: Cine este omul care ți-a zis: Ia-ți patul tău și umblă? Iar cel vindecat nu știa cine este, căci Iisus Se dăduse la o parte din mulțimea care era în acel loc. După aceasta, Iisus l-a aflat în templu și i-a zis: Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu ți se întâmple ceva mai rău. Atunci, omul a plecat și a spus iudeilor că Iisus este Cel Care l-a făcut sănătos.

TÂLCUIRI

Dacă noi, cei cu o anumită chemare interioară spre mai mult decât ne spun simțurile, n-am ști că suntem nemuritori, dacă n-am ști că există Dumnezeu, dacă n-am avea învățătura Mântuitorului și ordinea morală și spirituală adusă și instaurată de El în lume, dacă

n-am ști să răspundem la întrebările „de unde venim și unde mergem”, și „ce rost avem aici pe pământ”, în ce stare sufletească și intelectuală ne-am afla? Am fi dezolați. Am fi niște oameni triști. N-am putea găsi mulțumirea în nimic, știind că la un moment dat to-

Vindecarea slăbănogului de la Vitezda

tul se termina în pământ și ne prefacem în țărână și cu aceasta s-a terminat totul!

Cum ne-am simți oare și cum am reacționa, cum ne-am privi unii pe alții, cum ne-am privi soțiile, soții, copiii, dacă am ști că nu mai există altă comuniune, altă legătură între noi, alta decât aceasta de pe pământ, dacă am ști că dincolo nu mai există nimic, nici un fel de continuare?

Cum ar fi dacă ne-am trezi în fața unui serial de film, foarte interesant, incitant, cu probleme de mare adâncime, în care problemele doar s-ar pune, dar nu s-ar rezolva, totul s-ar începe, dar nu s-ar continua și n-ar avea acel promițător final: „va urma”? Ar fi dezolantă o asemenea viață!

Viața noastră capătă sens, capătă explicație, capătă lumină numai prin faptul că aflăm din învierea Domnului că și noi vom învia, că și noi avem un destin dincolo de ceea ce se vede, că după ce se pune o cruce, la căpătâiul nostru din cimitir, povestea nu se încheie, ci există un „va urma”.

A pune cruce la ceva, în vorbirea populară românească, înseamnă a te afla în fața unui sfârșit, a unei situații care nu mai poate avea altă ieșire, dar expresia se referă numai la viața de aici. Căci despre viața

de după moarte, poporul nu are îndoieli. El zice: „s-a dus la odihnă”, „a scăpat de necazuri”, dar nu în sensul că a dispărut, ci că a trecut dincolo, „pe celălalt tărâm”. De aceea i se dau de pomană haine, hrană, ca să le aibă și dincolo. Ce frumoasă, ce generoasă e această comuniune, această solidaritate cu cei plecați, această credință în nemurire!

Spuneam că trăim în aceste zile încă în atmosfera învierii. Dar trăim încă și în atmosfera Duminicii lui Toma, în atmosfera îndoielii lui. Câți dintre noi, odată cu învierea, n-au trăit și ei, ca și Toma, ca și mulți dintre ucenicii Mântuitorului, îndoiala cu privire la înviere? Fiecare a rostit măcar o dată cu cugetul său, cu îngrijorare: „Dar oare va fi fost așa?”. Toma a fost mai categoric: „De nu voi vedea, în mâinile Lui, semnul cuielor și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mâna mea în coasta Lui, nu voi crede!” (Ioan, 20, 25).

Mulți dintre noi au trecut prin aceeași îndoială, dar toți am auzit și fericirea aceea, promisă de Mântuitorul la întâlnirea cu Toma după o săptămână de la înviere: „Feriți-vă cei ce n-au văzut și au crezut!” (Ioan 20, 29), sau adresată nouă: „Feriți-vă cei ce nu vor vedea și vor crede. Feriți-vă cei care vor lua de bună mărturia voastră, a celor ce M-ați văzut, a celor ce ați trăit în vremea faptului învierii, a celor ce M-ați întâlnit, a celor ce ați stat de vorbă cu Mine după înviere. Feriți-vă vor fi toți cei care vor crede mărturia voastră”.

Am trecut mulți dintre noi, în sufletele noastre, ca și Toma și prin această perioadă de îndoieli, dar am biruit-o, pentru că nu se poate să n-o birui, nu se poate ca argumentele învierii să nu oblige conștiința și mintea credincioșilor să creadă în înviere, pentru mărturia nenumăraților martori ai învierii care au spus: „Noi L-am văzut, noi L-am întâlnit!”.

Saul care era prigonitor, pentru că nu credea că Iisus Hristos era Mesia și nu credea în înviere, când L-a întâlnit pe drumul Damascului a devenit din mare prigonitor, mare Apostol. El a fost acela care a rostit acel silogism cu neputință de negat de nimeni: „Dacă Hristos a înviat, atunci și noi vom învia”. Și el era dintre cei care știau că Hristos a înviat, pentru că stătuse de vorbă cu Dânsul, după înviere.

Faptele, se spune, sunt un lucru încăpățânat. Ele se impun de la sine, nu mai trebuie demonstrate.

În fața unui fapt n-ai ce face, trebuie să-l recunoști. Saul, prigonitorul, n-a avut ce face, a recunoscut faptul învierii și a devenit marele Pavel propovăduitorul,

marele propagator al creștinismului. Îndată după aceea și-a început călătoriile misionare, a traversat Asia Mică de mai multe ori, a ajuns în Europa, propovăduind nimic altceva decât pe Iisus cel răstignit și înviat.

Pe această credință se întemeiază toată învățătura creștinismului. Pe credința în înviere se întemeiază tot sensul vieții noastre. Și iată că după aceste zile în care toți ne-am pus problema învierii, în care toți am trecut prin îndoială și am depășit-o iată că Biserica ne pune astăzi în față unele din evenimentele din viața și învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, pentru a ne ține trează credința în învierea Sa, în puterea Sa dumnezeiască, în puterea Sa de a fi prezent și în viața noastră, așa cum a fost cu contemporanii, cu cei care au trăit odată cu El.

Ni se relatează, așa cum ați auzit din Evanghelia de astăzi, întâmplarea cu un slăbănog care de 38 de ani aștepta să se facă cu el o minune. Exista în Ierusalim o scăldătoare care, din când în când, avea puteri miraculoase.

Dumnezeu făcea ca periodic să se reverse de undeva din izvoare, anumite ape cu însușiri vindecătoare, care și tulburau apa obișnuită a lacului și în care, cel care intra întâi se vindeca de oricare boală era cuprins. Vorba mersese că un înger al Domnului venea și tulbura apa, o amesteca și o făcea în mod miraculos vindecătoare de boli.

Nu e un lucru imposibil. Asemenea ape vindecătoare există și în vremea noastră. Aceea va fi avut în plus și altceva, un dar al lui Dumnezeu, anume. Un astfel de bolnav, un slăbănog, de 38 de ani nu reușea să intre repede în apă. Intrau alții care erau mai în putere decât el. Dar el nu-și pierdea răbdarea și aceasta este poate un prim lucru pe care trebuie să-l învățăm de la dânsul. Nu-și pierde răbdarea.

Era un om înțelept probabil. Disperarea e soluția neînțelepților, a capitularzilor. Descartes spunea că „răbdarea e începutul înțelepciunii” (Discours de la metode). Și mai înaintea lui, anticul Publius Syrus spusese că răbdarea e „remediul pe care îl înveți de la înțelepciune” (Sententiae). „Răbdarea, spunea La-treamont, e omagiul adus speranței” (Poesies). Cel care rabdă speră. Speră într-o soluție, într-o ieșire, într-un răspuns. Răbdarea adevărată nu e o virtute pasivă, o capitulare, ci așteptarea unei rezolvări de undeva. Bolnavul care rabdă durerea speră că va trece. Ucenicul care rabdă în ascultare, speră că e spre îndreptare și mântuire.

O astfel de răbdare în speranță avea și slăbănogul. De 38 de ani nu putea intra în miraculoasa scăldătoare și totuși nu-și pierdea răbdarea, rămânea în continuare crezând că într-o zi va ajunge și el în atenția lui Dumnezeu. Și iată că răbdarea lui va fi răsplătită. Dar nu așa cum aștepta el. El ar fi așteptat, probabil, să se găsească cineva care să-l arunce și pe dânsul, înaintea altora, în lacul vindecător.

Într-o zi a venit Mântuitorul și l-a văzut. Nu era nevoie să i se spună Mântuitorului cine sunt oamenii care așteptau acolo și de cât timp. Cine nu cunoștea scăldătoarea Vitezda? Poate și pe slăbănogul de 38 de ani îl cunoșteau foarte mulți, fiind el veteranul așteptării, dar și al nemilostivirii tovarășilor de suferință! Uneori suferința înăsprește inima și alimentează egoismul, iar competiția în obținerea favorurilor sau a unei vindecări e nemiloasă și dezumanizează.

Îl va fi cunoscut și Iisus? Greu de spus. Iisus era din nord, din Galileea, nu din Ierusalim. Dar nu ar fi impropriu să spunem că, Dumnezeu Atotștiutor fiind, nu îl cunoștea. Cunoscându-l deci că era de multă vreme acolo și că nu ajungea la apa vindecătoare, l-a întrebat: „Tu ce vrei? De ce stai aici?”. „Voiești să te faci sănătos?”.

Întrebarea era doar de formă. Evident că voia, că doar de aceea stătea acolo. „Da, Doamne; dar n-am om care să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa și de aceea până merg eu, altul se pogoară înaintea mea” (Ioan, 5, 7). Și atunci Mântuitorului, făcându-i-se milă de el, nu i-a mai spus că nu e nevoie să-l mai arunce cineva în scăldătoare, ci i-a spus: „Scoală-te, ia-ți patul tău și mergi”. Și în clipa aceea bolnavul s-a ridicat și și-a luat patul și a plecat. Iisus s-a făcut nevăzut. Întâlnindu-se mai apoi în templu, Iisus i-a mai adăugat doar aceste câteva cuvinte, esențiale, care trebuie să ne rețină atenția: „Să nu mai greșești, ca să nu ți se întâmple ție ceva mai rău”.

E posibil ca în cazul acestui bolnav, neputința lui să fi fost datorată păcatelor lui. Știm că sunt și alte cazuri, relatate de Evanghelia, când Mântuitorul vindecă, de pildă un orb, dar când e întrebat: „Cine a greșit, acesta sau părinții lui?”, răspunde că: „Nici acesta, nici părinții lui, ci acestea s-au făcut ca să se arate prin el lucrurile lui Dumnezeu” (Ioan 9, 3). Unora li se trimit încercări, altora pedepse sub formă de boli.

Dar comentatorii care tâlcuiesc această întâmplare minunată se opresc asupra altui aspect, și anume asupra răspunsului pe care l-a dat slăbănogul Mân-

tuitorului: „Nu am om care să mă arunce în scaldătoare”. El expunea o stare de fapt care trebuia corectată. Nimeni nu se găsisse, de atâta vreme, care, din milă față de el, sau din orice alt sentiment, ar fi încercat să-l ajute, să-l arunce în scaldătoare. Omul era complet singur, se afla într-o totală singurătate și izolare. Era lăsat pe seama lui însuși. Și iată cât e de rău să fie omul lăsat pe seama lui însuși! Să nu aibă alt om! Să nu aibă un prieten! Să nu aibă pe cineva aproape!

Acest lucru a venit Mântuitorul să-l corecteze. A venit să se declare El acel Om de care avea nevoie slăbănogul și nu-l găsea, pentru ca să ne dea nouă tuturor un exemplu. Să fim oameni care ajută. Să fim oameni dedicați altora. Să fim oameni care să luptăm împotriva izolării în care se află aproapele și împotriva singurătății. Cineva a fost întrebat odată: „Care este cea mai nenorocită stare în care s-ar afla un om?”. Răspunsul a fost: „Singurătatea”.

Într-adevăr, mulți fac experiența singurătății, a lipsei de prieteni, a dezinteresului celor din jurul lor și aceasta face ca mulți să-și piardă sensul existenței, să-și piardă gustul vieții.

Există în jurul nostru mulți factori care promovează singurătatea, printre aceștia un loc important ocupându-l indiferența unuia față de celălalt. Indiferența și dezinteresul. Câți nu zic: „Nu mă interesează vecinul. Ce treabă am eu cu aproapele meu? Am fost eu pus să fiu paznicul aproapelui meu, paznicul fratelui meu?”. Aduceți-vă aminte, cei care mai citiți în Sfânta Scriptură, că acesta a fost răspunsul dat de Cain în fața lui Dumnezeu, după ce îl omorâse pe fratele său Abel: „Au doară eu sunt păzitorul fratelui meu?” (Facere 4, 9).

Un răspuns tipic păcătos, pentru că fiecare din noi e pus, de fapt, să fie păzitor al fratelui său, să se intereseze de fratele său. „Aceasta vă poruncesc, ca să vă iubiți unii pe alții” (Ioan 15, 17) și: „Dragoste mai mare decât aceea, ca cineva să-și pună sufletul său pentru prietenii săi, nimeni nu are” (Ioan 15, 13). Așa spune Mântuitorul cu orice prilej, pentru că numai iubirea creează punți între oameni. Numai iubirea te face să te gândești și la altul, nu numai la tine. Numai ea te îndeamnă să-ți reverși interesul și către celălalt.

Evangelia aceasta este o Evanghelie a comuniunii. Ne învață să purtăm grijă unii față de alții, să trăim ca frații, să nu lăsăm pe nimeni în izolare, în singurătate, să nu lăsăm pe nimeni așa cum a fost lăsat acel

slăbănog care, timp de 38 de ani, n-a găsit un om care să-l ajute.

Se plâng unii că nu sunt iubiți. Dar oare s-au gândit să iubească și ei? Iubirea se întoarce spre cel ce iubește. Ea îl bucură întâi pe acela, deși ea se întoarce apoi și dinspre cel iubit. „Cel ce-și iubește frații, spune Sfântul Ciprian, e onorat la rândul său cu prețul iubirii” (Despre gelozie și invidie, 16).

Pilat a rostit, arătându-L pe Iisus iudeilor în momentul Patimilor, acel enigmatic: „Iată Omul!” (Ioan 19, 5). Nici nu știa Pilat ce spune. Sau poate știa. În socoteala lui de roman cinic, va fi închis în această formulă scurtă o întreagă filosofie. Iată cât valorează omul în fața voastră. Îl condamnați pe nedrept, dintr-o ambiție pe care eu n-o înțeleg, dar trebuie să vă fac pe voie, ca să vă astâmpăr! „Iată Omul!”, omul pe care îl reclamați că a vrut să se facă rege. Are el acum înfățișarea unui rege? „Iată-l pe împăratul vostru”,

Mitropolitul Antonie Plămădeală

a mai zis Pilat, aruncându-le o batjocură. Asemenea împărat meritați: desfigurată, bătută, desființată ca om! „Să-l răstignesc pe împăratul vostru?”. „Nu avem alt împărat decât numai pe Cezarul de la Roma”, au răspuns, „și dacă nu-L răstignești, nu ești prieten al Cezarului”.

Perfidia era prea mare, ajunsă până la josnicie, numai ca să-și ajungă scopul, pentru că ei înșiși nu erau prieteni ai Cezarului. Îl urau. Dar acum îl foloseau ca să-l silească pe Pilat să-L răstignească pe Iisus. Pilat nu era omul care să-și pună în primejdie postul de procurator, în urma unor reclamații ale localnicilor care, cine știe cum ar fi fost interpretate la Roma. Așa au vrut, așa le-a făcut. Li l-a dat să fie răstignit. Și au răstignit „Omul” Evident, cu complicitatea lui Pilat și

complicitatea lui e cu atât mai gravă, cu cât îl știa și îl declara nevinovat.

Fără să știe exact ce face, Pilat dădea de fapt definiția omului adevărat, a omului pentru alții, a Omului Iisus Hristos care se născuse ca să slujească, nu ca să fie slujit, să se jertfească pentru alții, nu să lase pe alții să se jertfească pentru El.

„Iată Omul!”. Iată omul de omenie, iată omul model, ar fi trebuit să gândească Pilat, dar el a gândit cu totul altceva! Iată Omul pe care-L aștepta slăbănogul de 38 de ani! Iată Omul pe care-l așteptăm și noi. Pentru că avem și noi slăbănogelile noastre de 38, sau de mai puțini, sau de mai mulți ani, care așteaptă pe cineva să ni le vindece.

...Am putea spune acum: „Iată Biserica! Iată Biserica aceasta întemeiată de Iisus Hristos”. Ea este chemată să răspundă la nevoile tuturor celor chinuiți de singurătate, ale tuturor celor în nevoi. „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi” (Matei 11, 28), voi da răspuns nevoilor și întrebărilor voastre. „Veniți la Mine! Veniți aici, la biserică”. Biserica este trupul lui Hristos (Efeseni 1, 23), iar El este Capul ei (Ef. 1, 22). Este locul, este mâna care ne poate ajuta, care ne poate arunca în scaldătoarea salvatoare,

în scaldătoarea vindecătoare nu numai de bolile trupesti, ci și de bolile sufletești.

Omul de care aveți nevoie și pe care îl puteți găsi acum este preotul care slujește în această biserică pentru dumneavoastră și care nu are altă menire decât să fie omul care ajută pe alții, omul care se roagă pentru alții, omul care se sacrifică pentru alții, omul care stă la dispoziția tuturor.

Preotul, spune Sfântul Grigore de Nazianz, e acela care are grijă de tot sufletul, „și dacă e în primejdie de a se pierde, să-i arate calea, iar dacă s-a stricat, să-l aducă din nou la starea cea dintâi” (Despre preoție).

Aceasta să învățăm din Sfânta Evanghelie de astăzi, preoți și credincioși și ori de câte ori vom auzi clopotul și vom vedea biserica, să știm că aceasta este lacul Vitezda și aici este omul care, în numele lui Hristos, e menit să slujească, să ajute, să vindece singurătatea, să vindece izolarea, omul menit ca în numele lui Iisus Hristos cel înviat să vă învețe la rândul său cum să fiți toți oameni pentru alții, ca să nu mai fie pe lume slăbănogi care să se plângă că „nu au om!”.

Să nu mai fie om suferind lăsat pe seama lui însuși!

**Mitropolitul Antonie Plămădeală,
Predică la Duminica a IV-a după Paști**

CUVÂNT DE LA PĂRINȚI

„Iată că te-ai făcut sănătos: de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău (Ioan 5, 14). Astfel de poruncă a dat Domnul slăbănogului vindecat de El, precum am auzit astăzi în Evanghelie.

Iubiți frați! Această poruncă a Domnului are pentru noi o însemnătate dintre cele mai mari. Ea ne vestește că suntem supuși bolilor și celorlalte necazuri ale vieții pământești pentru păcatele noastre. Și când Dumnezeu ne izbăvește de boală sau de alt necaz, iar noi începem să ducem iar viață păcătoasă, iarăși suntem supuși unor necazuri, mai grele decât pedepsele dintâi trimise asupra noastră de Dumnezeu. Păcatul este pricina tuturor necazurilor omului, atât în timp, cât și în veșnicie.

Necazurile alcătuiesc o urmare oarecum firească, o însușire oarecum firească a păcatului, la fel cum suferințele pricinuite de bolile trupesti alcătuiesc o însușire nedespărțită a acestor boli, o lucrare proprie lor. Păcatul, în înțelesul larg al cuvântului, cuprinde toți oamenii, până la unul; unele păcate alcătuiesc jalnica moștenire a unor întregi obști omenești; în fine, fie-

care om are patimile sale aparte, păcatele sale aparte, ce sunt cu osebire ale lui. Păcatul, în toate aceste felurite chipuri, slujește drept temei al tuturor necazurilor și nenorocirilor cărora le este supusă omenirea îndeobște, le sunt supuse obști întregi, le este supus fiecare om în parte. Starea de cădere, starea de moarte veșnică, de care este molipsită, lovită, omorâtă întreaga omenire, este izvorul tuturor celorlalte păcate omenești, atât obștești, cât și ale fiecăruia în parte. Firea noastră aruncată în netocmire de otrava păcatului a dobândit însușirea de a păcătui, a dobândit înclinarea către păcat, s-a supus silniciei păcatului, nu poate să nu dea naștere la păcate, nu poate să se descurce fără el în nici unul din chipurile lucrării sale. Nici unul dintre oamenii neînnoiți duhovnicește nu poate să nu păcătuiască, chiar dacă ar voi să nu păcătuiască (Romani 7, 14-25).

Trei pedepse sunt rânduite de dreapta judecată a lui Dumnezeu întregii omeniri pentru păcatele întregii omeniri. Două dintre ele au fost săvârșite deja, cea de-a treia urmează să fie săvârșită. Prima pedeapsă a

fost moartea veșnică; acesteia i-a fost supusă întreaga omenire în rădăcina sa, în protopărinți, pentru neascultarea de Dumnezeu în rai. Cea de-a doua pedeapsă a fost potopul, pentru că omenirea îngăduise ca în ea trupul să precumpănească asupra duhului, pentru că ea se coborâse la viața și treapta de vrednicie a necuvântătoarelor. Cea din urmă pedeapsă trebuie să fie stricarea și sfârșitul acestei lumi văzute, pentru lepădarea de Răscumpărătorul, pentru înclinarea hotărâtoare a oamenilor spre împărțășirea cu îngerii căzuți.

Nu rareori un fel aparte al păcatului cuprinde întregi obști omenești și atrage asupra lor pedeapsa lui Dumnezeu. Astfel, locuitorii Sodomei au fost arși cu foc pogorât din cer pentru desfătarea nelegiuită a trupului; israilitenii au fost dați nu o dată pe mâna celor de alt neam pentru căderea în idolatrie; piatră pe piatră n-a rămas în mărețul Ierusalim, care era clădit din pietre minunate, și locuitorii lui au pierit de sabia romanilor, din pricina lepădării Mântuitorului și a uciderii de Dumnezeu. Păcatul e molipsitor: greu este pentru un singur om să țină piept păcatului de care s-a lăsat târâtă întreaga obște.

O pildă de pedeapsă pentru păcatul făcut de om aparte și pedepsit de dreapta judecată a lui Dumnezeu tot aparte vedem în boala îndelungată a slăbănogului tămăduit de Domnul.

După ce am spus atât cât este neapărată nevoie să știm și cât putem spune acum despre păcătoșenia întregului neam omenesc și despre păcătoșenia obștilor omenești, să ne întoarcem cu stăruință luarea-aminte asupra păcătoșeniei pe care o are fiecăruie om în parte. Această cercetare este pentru noi de neapărată trebuință și de nemăsurat folos. Ea poate avea o înrâurire mântuitoare asupra lucrării noastre, abătând-o de la calea nelegiuirilor, îndreptând-o după voia lui

Dumnezeu. Luminați fiind de legea lui Dumnezeu, învățăm că Dumnezeu, în nemărginita Lui milostivire, este și Judecător cu desăvârșire drept, că El va răsplăti negreșit pentru viața păcătoasă cu pedeapsa potrivită. Această încredințare ne îndeamnă să întrebuițăm toate strădaniile cu puțință pentru a ne slobozi atât de înrâurirea propriilor patimi, cât și de cea a obiceiurilor păcătoase ale societății în care trăim, pentru a ne izbăvi de pedepsele vremelnice și veșnice ale lui Dumnezeu.

Sf. Ignatie Brancianinov

Sfinții Părinți spun cu tărie că înainte de răscumpărare toți oamenii erau stăpâniți de păcat, făceau voia păcatului chiar împotriva dorinței lor. După răscumpărarea neamului omenesc de către Dumnezeu-Omul, cei ce au crezut în Hristos și s-au înnoit prin Sfântul Botez nu mai sunt siluiți de păcat, ci au libertate: libertatea de a se împotrivi păcatului sau de a urma îndemnurilor acestuia. Cei care se supun de bunăvoie păcatului își pierd iar libertatea și cad sub stăpânirea silnică a păcatului. Cei care sub călăuzirea Cuvântului dumnezeiesc duc luptă cu păcatul, se împotrivesc lui, vor dobândi la vremea cuvenită deplină biruință asupra

păcătoșeniei. Biruința asupra propriei păcătoșenii este, totodată, și biruință asupra morții veșnice. Cel ce a dobândit-o poate cu ușurință să se depărteze de la obșteasca aplecare spre păcat. Vedem aceasta la sfinții mucenici: după ce au biruit păcatul în ei înșiși, s-au împotrivit rătăcirii poporului, au dat-o în vileag, nu s-au dat în lături a pecetlui sfânta lor mărturie cu sânge. Cel târât și orbit de păcatul propriu nu poate să nu fie târât și de aplecarea obștească spre păcat: el nu o vede pe aceasta cu limpezime, nu o înțelege așa cum trebuie, nu se desface de ea cu lepădare de sine, fiind al ei cu inima. Miezul nevoinței împotriva păcatului, al nevoinței cu care este îndatorat să se nevoiască fiecare creștin, stă în lupta împotriva păcatului,

în ruperea prieteniei cu el, în biruirea lui în sufletul său, în minte și în inimă, cu care trupul nu poate să nu aibă împreună-simtire. „Moartea cea veșnică“, spune Preacuviosul Macarie cel Mare, „se află ascunsă înăuntrul inimii: prin ea omul e mort, fiind de fapt viu. Cine a trecut întru taina inimii de la moarte la viață, acela va fi viu în veci și nu va mai muri nicicând. Chiar dacă trupurile unora ca aceștia se și despart pentru o vreme de sufletele lor, ele sunt sfințite și vor învia cu slavă. Din această pricină numim „somm” moartea sfinților”.

Sfinții, toți până la unul (Evr. 12, 8), în ciuda faptului că au biruit moartea veșnică și au descoperit în sine viața veșnică încă din vremea acestei vieți vremelnice, au fost supuși unor multe și grele necazuri și ispite. De ce? Este firesc ca păcătoșii să atragă asupra lor pedeapsa lui Dumnezeu: dar pentru ce toiagul lui Dumnezeu nu-i ocolește pe aleșii Lui, ci le dă lovituri? Această întrebare își află, potrivit Sfințelor Scripturi și Sfinților Părinți, următorul răspuns. Deși păcătoșenia a fost biruită în oamenii dreți, deși moartea cea veșnică a fost nimicită în ei prin adăstarea Sfântului Duh, nu li s-a dat rămânerea neschimbată în bine pentru tot răstimpul călătoriei pământești: nu li s-a luat libertatea de a alege între bine și rău. A rămâne în bine fără putință de schimbare este o însușire care ține de veacul viitor. Viața pământească este, până în ultima ei clipă, o arenă a nevoițelor de voie și de nevoie. Îmi chinui trupul meu și îl supun robiei, spune marele Pavel, ca nu cumva, altora propovăduind, însumi să mă fac netrebnic (I Cor. 9, 27). Apostolul spune aceasta despre un trup sărat și sfințit cu harul dumnezeiesc, trup căruia nu i-a adus nici o vătămare cumplită otravă a năpârcii, ale cărui veșminte lucrău tămăduiri – și un asemenea trup avea nevoie să fie supus robiei și chinuit pentru ca patimile lui cele omorâte să nu învie și moartea veșnică să nu prindă viață iarăși! Atâta vreme cât creștinul, fie el și vas al Sfântului Duh, călătorește pe pământ, moartea veșnică poate să învie în el, păcătoșenia îi poate cuprinde iarăși și trupul, și sufletul. Nevoia proprie însă nu este îndestulătoare pentru slujitorii lui Dumnezeu ca să biruie căderea care se cuibărește în fire, care năzuiește neîncetat să ajungă din nouă stăpână: ei au nevoie de ajutorul lui Dumnezeu. Dumnezeu le ajută cu harul Său și cu toiagul pedepsei Sale părintești, potrivit harului fiecăruia. Marelui Pavel i s-a dat – el o mărturisește – îmbolditor trupului, îngerul satanei,

ca să îl bată peste obraz, ca să nu se înalțe (II Cor. 12, 7) din pricina preaînaltei sporiri duhovnicești, din pricina mulțimii descoperirilor dumnezeiești pe care le primise, din pricina mulțimii darurilor duhovnicești pe care le avea, din pricina mulțimii minunilor pe care le făcuse. Firea noastră este atât de vătămată de otrava păcatului că până și belșugul harului dumnezeiesc din om îi poate sluji omului drept pricină de trufie și pierzanie. Nu cinstiri, nu slavă, nu ascultare fără cârtire l-au întâmpinat pe Pavel atunci când propovăduia lumii pe Hristos, dovedind adevărul propovăduirii prin semne: îngerul satanei îi pregătea peste tot curse, împotrivire, defăimare, prigoană, necazuri, moarte. Cunoscând că toate acestea i se întâmplau cu îngăduința lui Dumnezeu, Pavel strigă: Binevoiesc întru neputințe, întru defăimări, în nevoi, în prigoane, întru strâmtorări pentru Hristos (II Cor. 12, 10). Pavel găsea că este neapărată nevoie să își chinuie trupul, ca nu cumva, dându-i frâu liber, să scoată capul patimile trupesti: ochiul dumnezeieștii Pronii vedea că e nevoie ca sufletul lui Pavel să fie apărat de trufie prin necazuri. Chiar firea omenească în stare de curăție are ceva trufaș, bagă de seamă Preacuviosul Macarie cel Mare. Iată pricina pentru care robii lui Dumnezeu se supun de bunăvoie lipsurilor și necazurilor și, totodată, sunt supuși unor felurite necazuri și ispite cu îngăduința purtării de grijă dumnezeiești, care ajută prin necazuri nevoițelor robilor lui Dumnezeu, care păzește prin necazuri nevoia lor de stricăciunea păcatului. Calea vieții pământești a fost pentru toți sfinții cale foarte ostenicioasă, spinoasă, plină de lipsuri, împresurată de necazuri fără număr.

Unii dintre ei, spune Apostolul, au fost omorâți... iar alții prin batjocuri și bătăi au primit ispitire, încă și prin legături și prin temnițe; au fost uciși cu pietre, tăiați cu ferăstrăul, ispitiți au fost, cu ucidere de sabie au murit; în cojoace au umblat și în piei de capre, lipsiți fiind, necăjiți, de rău supărați – ei, de care lumea nu era vrednică -, în pustii rătăcind și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului (Evr. 11, 35-38). Sfântul Simeon Metafrast bagă de seamă în Viața Marelui Mucenic Eustatie: „Nu-i place lui Dumnezeu ca robii Lui, cărora El le-a gătit în ceruri veșnică, neschimbătoare cinste și slavă, să petreacă cinstiți și proslăviți cu cinstire deșartă și vremelnică în această lume stricată și nestatornică”. De ce? Fiindcă nu este om care să poată trăi pe culmea mării și bunăstării pământești fără a rămâne nevătămat. Chiar de ar fi

cineva de o seamă cu îngerii la curăție, și acela se va clătina. În noi, în sufletele noastre, este sădită de cădere puțința noastră de a ne schimba. Nu putem să nu ne potrivim cu așezarea duhului nostru împrejurărilor în care ne aflăm și situației noastre materiale. Lipitu-s-a de pământ sufletul meu! (Ps. 118, 25; cf. Ps. 137, 7) – se mărturisește Prorocul lui Dumnezeu în numele fiecărui om căzut: mă ridică de la pământ, mă rupe de el, mă aduce într-o mântuire dreaptă Ta, Cuvântul Tău cel atotsfânt și Pronia Ta cea atotsfântă, amestecând cu necazuri bunăstarea vremelnică și mângâindu-mă totodată cu mângâiere harică, duhovnicească, ce insuflă năzuință către cer în inima mea. Fără acest ajutor al lui Dumnezeu, nefericita mea înclinare, căreia nu mă pot împotrivi cu propriile mijloace, m-ar fi făcut să mă leg cu mintea și cu inima numai și numai de materie și să mă amăgesc în chip cumplit și pierzător pe mine însumi, uitând de veșnicie, de bunătățile cele gătită mie în ea, să le pierd fără puțință de întoarcere.

Adevărații slujitori ai lui Dumnezeu au primit cu supunere față de Dumnezeu, cu recunoștință, cu slavoslovire a lui Dumnezeu, necazurile a căror venire asupra lor a fost îngăduită de Pronia lui Dumnezeu. Ei au binevoit, cum spune Sfântul Apostol Pavel, într-o necazurile lor; le-au găsit folositoare, neapărat trebuincioase pentru ei; au recunoscut că Dumnezeu pe bună dreptate și în chip binefăcător a îngăduit ca necazurile să vină asupra lor. Ei au unit năzuința voii lor cu lucrarea voii lui Dumnezeu: cu adevărat au binevoit într-o pedepsele și învățăturile de minte trimise lor de Dumnezeu. Dintr-o astfel de așezare a inimii, dintr-un asemenea fel de a gândi priveau sfinții necazurile care se abăteau asupra lor. Mângâierea și bucuria duhovnicească, înnoirea sufletului prin simțăminte veacului viitor au fost în ei urmare a așezării sufletești insuflate de smerita cugetare. Ce vom spune noi, păcătoșii, despre necazurile care ni se întâmplă? În primul rând, care-i pricina lor începătoare? Pricina începătoare a necazurilor omenești este, cum am văzut, păcatul – și foarte bine face fiecăruia păcătos atunci când, atins fiind de necazuri, își întoarce fără întârziere privirile către păcatele sale, le recunoaște, le învinovățește, se învinovățește pe sine pentru ele, recunoaște că necazul este dreapta pedeapsă de la Dumnezeu.

Mai este și o altă pricină a necazurilor: milostivirea lui Dumnezeu față de omenirea neputincioasă, îngăduind necazurilor să vină asupra păcătoșilor, Dumne-

zeu le dă imbold să își vină în fire, să se oprească din neînfrânată lor pornire, să își amintească de veșnicie, de legăturile lor cu ea, să își amintească de Dumnezeu, de îndatoririle lor față de El. Necazurile îngăduite de Dumnezeu asupra păcătoșilor slujesc drept semn al faptului că acești păcătoși n-au fost încă uitați, nu au fost încă lepădați de Dumnezeu, că Dumnezeu vede în ei puțința de a se pocăi, de a se îndrepta și de a se mântui. Păcătoși pedepsiți de Dumnezeu, prindeți curaj! Că pe cine iubește Domnul, ceartă, și bate pe tot fiul pe care îl primește (Evr. 12, 6). Aceasta ne-o vestește Sfânta Scriptură înțeleptându-ne, mângâindu-ne, întărindu-ne. Primiți pedeapsa, ca nu cândva să Se mânie Domnul și să pieriți din calea cea dreaptă (Ps. 2, 12): primiți pedeapsa cu conștiința faptului că sunteți vrednici de pedeapsă; primiți pedeapsa slavoslovind pentru ea pe Dumnezeu, Cel Drept Judecător și totodată Milostiv în dreapta Sa judecată; primiți pedeapsa cercetând fără patimă viața voastră trecută, mărturisindu-vă greșelile, spălându-le cu lacrimi de pocăință, îndreptându-vă purtarea. Aceasta are deseori puțină nevoie de îndreptare pe dinafară, însă foarte multă nevoie de îndreptarea tainică: de îndreptarea felului de a gândi, a imboldurilor, a planurilor. V-ați abătut de la calea dreaptă prin păcatele voastre: nu o pierdeți de tot prin cârtire, prin dezvinovățirea înaintea voastră înșivă și înaintea oamenilor, care se împotrivesc conștiinței, prin deznădejde, prin hulă împotriva lui Dumnezeu. Nu prefaceți mijlocul ajutor care vă este dat în vederea întoarcerii voastre pe calea cucerniciei, mijlocul întrebuițat de Domnul însuși, în mijloc de a vă arunca de tot în netocmire, în mijloc de pierzanie.

Altminteri, Se va mânia pe voi Domnul. El va întoarce fața Sa de la voi ca de la niște străini: nu vă va trimite necazuri, ca unor uitați și lepădați (Evr. 12, 8); vă va îngădui să vă irosiți viața pământească după poftele inimii voastre iubitoare de păcat și va porunci morții să vă secere fără veste, ca pe niște neghine ce s-au făcut de sloboda lor voie și alegere hrană pentru focul gheenei.

Cei care rabdă în chipul cuvenit ispitele, a căror venire asupra lor este îngăduită de Dumnezeu, se apropie de Dumnezeu, dobândesc îndrăznire către El, devin ai Lui, precum dă mărturie Apostolul: De veți suferi certarea, ca unor fii Se va afla vouă Dumnezeu (Evr. 12, 7). Dumnezeu umple de bunătăți duhovnicești pe cel ce rabdă necazul într-o smerenia duhului,

ia aminte la rugăciunea lui umilă, adeseori abate biciul și toiagul pedepsei, dacă acesta nu e de trebuință pentru o mai mare sporire duhovnicească. Așa s-a întâmplat cu slăbănogul tămăduit, care de treizeci și opt de ani zăcea în pridvorul lui Solomon în mijlocul unei mulțimi de alți bolnavi, care așteptau, asemeni slăbănogului, vindecătoarea tulburare a apei de către mâna îngerului. La ce pătimire erau siliți de către boală și sărăcie! Este lucru învederat: cei loviți de boală nu aveau alte mijloace de a se vindeca și, ca atare, se hotărâseră să aștepte vreme îndelungată minunea care se săvârșea o dată în an, dând vindecare adevărată și deplină de orice boală, însă unui singur bolnav. Boala slăbănogului a fost o pedeapsă pentru păcate, precum se vede limpede din poava dată de către Domnul celui tămăduit: Iată că te-ai făcut sănătos: de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău.

Domnul, Care i-a dat poruncă slăbănogului vindecă să nu mai cadă iarăși în păcatele pentru care fusese pedepsit cu boală, i-a dat aceeași poruncă și păcătoasei căreia îi iertase păcatele. Mergi, i-a grăit Mântuitorul lumii celei osândite de „dreptii” pământești să fie bătută cu pietre, și de acum să nu mai păcătuiești (Ioan 8, 11). Vindecarea sufletului și vindecarea trupului sunt date de Milostivul Dumnezeu cu o condiție, care este întotdeauna aceeași. Păcatul femeii era păcat de moarte; este limpede că și păcatul slăbănogului intra între păcatele de moarte. Tocmai aceste păcate atrag în cea mai mare măsură pedeapsa lui Dumnezeu! Cel cufundat și împotmolit în adâncul păcatelor de moarte are nevoie de un deosebit ajutor al lui Dumnezeu – și acest ajutor se arată în chip vădit

prin pedeapsă, în chip tainic prin chemarea la pocăință. Omul este chemat la pocăință fie prin boala trimisă asupra lui, precum s-a întâmplat cu slăbănogul, fie prin prigoana pe care Dumnezeu a îngăduit oamenilor să o dezlănțuie asupra lui, precum s-a întâmplat cu David, fie în vreun alt fel. Sub orice chip s-ar arăta pedeapsa lui Dumnezeu, trebuie s-o primim cu smerenie și să tindem fără întârziere spre împlinirea aceluia scop dumnezeiesc cu care e trimisă ea: să ne grăbim a folosi doctoria pocăinței, punând în sufletul nostru legământul înfrânării de la acel păcat pentru care ne pedepsește mâna Domnului. El ne este arătat fără greș de conștiința noastră. Iertarea păcatului și izbăvirea de necazul prin care suntem pedepsiți pentru păcat ne sunt dăruite de Dumnezeu doar cu condiția părăsirii păcatului, care este pierzător pentru noi și urât înaintea lui Dumnezeu. Întoarcerea către păcatul ce a atras asupra noastră mânia lui Dumnezeu, apoi a fost tămăduit și iertat de Dumnezeu, slujește drept pricină a celor mai mari nenorociri – a unor nenorociri cu precădere veșnice, de dincolo de mormânt. Treizeci și opt de ani s-a chinuit slăbănogul, bolind, pentru păcatul său. O pedeapsă însemnată – însă Domnul vestește o pedeapsă și mai mare pentru întoarcerea la păcat. Ce pedeapsă este mai grea decât o boală care îl ține pe cel bolnav ținut la pat, împresurat de toate lipsurile, întreaga lui viață? Nimic altceva decât chinul veșnic în iad, care-i așteaptă pe toți păcătoșii care nu se îndreaptă și nu se pocăiesc. Amin.”

Sf. Ignatie Briancianinov,
Predici la Triod și Penticostar,
Ed. Sophia, București, 2003

VIAȚA DE FAMILIE

Bucurați-vă de sărbători în familie

Familia trebuie să respecte sărbătorile bisericesti și pe cele de familie. Participarea la primele întărește legătura cu Biserica, formează ritmul vieții interioare, iar prin a doua categorie se întăresc și mai mult relațiile dintre membrii familiei și prieteni. Pentru copii, ele sunt un prilej de bucurie. Spiritul de sărbătoare trebuie să se simtă în toate: în aspectul îngrijit și curat din casă, în organizarea mesei festive, în îmbrăcăminte, în conținutul rugăciunilor, dar mai întâi de toate, în frecventarea Bisericii.

Trebuie să conștientizăm și să simțim în toate că este o sărbătoare religioasă și că această sărbătoare este un prilej de bucurie și să nu gândim că sărbătoarea bisericească este un prilej de a mânca ceva gustos, sau și mai rău, de beție. În astfel de zile, înainte ca întreaga familie să se așeze la masă, nu se citesc rugăciunile obișnuite, ci se cântă troparul și condacul sărbătorii respective. De exemplu, de Crăciun și de Paște e bine ca toți membrii familiei să cânte împreună troparul și condacul sărbătorii.

Când se sărbătorește Paștele vechi-testamentar, capul familiei obișnuia să povestească copiilor istoria

acestei sărbători și ce a însemnat pentru evrei scăparea lor din robia Egiptului. Pentru o familie ortodoxă este important dacă Paștele și Crăciunul, și dacă se poate și celelalte sărbători, sunt petrecute nu doar cu mese festive, ci și cu lecturi din literatură duhovnicească sau discuții. Aceasta este important nu numai pentru copii, dar și pentru cel care întreține discuția sau citește. Astfel, persoana respectivă are posibilitatea să formuleze și să mediteze asupra anumitor idei, cu alte cuvinte, ea conștientizează însemnătatea sărbătorii și a evenimentului legat de ea.

Toate sărbătorile trebuie trăite în sens duhovnicesc. Zilele onomastice și cele de naștere întăresc și mai mult dragostea dintre membrii familiei. Copiii iau în serios aceste evenimente, ei pregătesc cadouri pentru prieteni și pentru părinți. E de dorit ca darurile părinților pentru copii să fie și de natură religioasă.

să. E plăcut să auzi un bătrân sau o bătrână spunând: „Această Evanghelie (carte de rugăciuni, icoană etc.) am primit-o de la mama (sau tata) de ziua numelui”. E bine dacă în această zi sărbătorii se spovedesc și se împărtășesc. Fiecare creștin este dator să cunoască viața, activitatea și nevoițele ocrotitorului său ceresc. Sfântul va fi întotdeauna apropiat și drag sufletului copilului, dacă este apropiat și de sufletul părinților.

Așadar, bucurați-vă de sărbătorile Bisericii și aduceți mulțumiri lui Dumnezeu în bisericile din casele voastre. Acordați sărbătorii un loc de cinste în viața și în familiile voastre!

Gleb Kaleda, Biserica din casă,
traducere de Lucia Ciornea,

Editura Sophia, București, 2006, pp. 184-186)

GANDUL ZILEI

Dacă Dumnezeu nu i-ar fi trimis boala cu un scop bun, nu l-ar fi slobozit din ea și nu l-ar fi întărit pentru viitor. Când El îi zice: „ca să nu-ti fie ceva mai rău”, prin aceasta înseamnă că pe slăbănog și în viitor îl amenință nenorociri, dacă el nu va birui păcatul. Așadar, El l-a slobozit din boală, dar nu l-a slobozit din luptă, l-a izbăvit din pătimire, dar nu i-a luat frica și grija, și tocmai prin aceasta a făcut ca binefacerea arătată lui să fie permanentă și statornică.

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

